

Toezichts-en toetsingskader 2026

Datum: Vastgesteld door de RvC op 9 februari 2026

Toezihts- en toetsingskader

Inhoudsopgave

1	Inleiding	3
2	Toezihtvisie, toezichtskader en toetsingskader	3
2.1	Toezihtvisie	3
2.2	Toetsingskader	4
2.3	Samenvattend	4
3	De rollen van de RvC	4
3.1	Toezihtrol	4
3.2	Klankbordrol	4
3.3	Werkgeversrol	4
4	Toeziht houden 'vooraf' en 'achteraf'	5
4.1	Toeziht 'vooraf'	5
4.2	Toeziht 'achteraf'	5
5	Afstand RvC en bestuurder	5
6	Externe toezichthouders	6
7	Toezihtskaders	7
8	Toetsingskaders	10
9	Informatievoorziening en-vergaring	12

Bijlagen

Bijlage I: Aedes schema toezicht- en toetsingskader d.d. 11-2021

1 Inleiding

De Raad van Commissarissen heeft als taak het houden van integraal toezicht op het beleid van het bestuur en de algemene gang van zaken binnen de corporatie. De Raad van Commissarissen (RvC) wordt als klankbord betrokken bij het strategisch beleid en de positie van de corporatie in de maatschappelijke context. Daarnaast fungeert de RvC als werkgever voor de bestuurder.

Toezichthouden bestaat uit het inwinnen en beoordelen door de RvC van informatie binnen heldere kaders en indien nodig, het ingrijpen door de RvC. De kaders moeten zo duidelijk mogelijk zijn om goed toezicht te kunnen houden. De bestuurder heeft een 'brengplicht' van informatie en de RvC een 'haalplicht'.

Een belangrijke en steeds terugkerende taak als toezichthouder is het impliciet en expliciet goedkeuren van besluiten. Impliciet waar het bestuur zich verantwoordt over het gevoerde beleid en de effecten daarvan. Expliciet wanneer het besluiten betreft die om (voorafgaande) goedkeuring van de RvC vragen.

De essentie van toezichthouden steunt op twee uitgangspunten. Het eerste is dat toezichthouden is gebaseerd is op vertrouwen. Het vertrouwen in het bestuur waarop toezicht wordt gehouden is daarmee een wezenlijk uitgangspunt voor de relatie tussen het bestuur en de RvC. Het tweede uitgangspunt is een gezamenlijke en éénduidige visie op de maatschappelijke rol en opdracht van de corporatie.

Om het toezicht goed te laten verlopen zijn spelregels en kaders nodig. Deels zijn deze kaders extern bepaald. Bijvoorbeeld door wetten en codes; intern worden zij bepaald door reglementen en beleid.

In dit document schetsen wij een structuur om het toezicht en de toetsing (besturing) goed te regelen¹. Met behulp van duidelijke kaders kan de RvC haar functie beter uitoefenen en weet de bestuurder binnen welke kaders zij kan opereren.

Voordat het toezichts- en toetsingskader wordt uiteengezet, wordt het verschil tussen de toezichtvisie, toezichtskader en toetsingskader toegelicht. Ook wordt er aandacht besteed aan de rollen van de RvC, de takenscheiding RvC en bestuurder en de relatie Autoriteit Woningcorporaties en RvC als toezichthouders.

Het toezichts- en toetsingskader wordt elk jaar geactualiseerd en vastgesteld door de RvC.

2 Toezichtvisie, toezichtskader en toetsingskader

Governance is een term voor de wijze waarop de corporatie wordt bestuurd, de interne beheersing en de verantwoording (zowel intern als extern). Naast een toezichtvisie is een toezichts- en toetsingskader van belang voor de inrichting en realisatie van 'good governance'.

2.1 Toezichtvisie

In een toezichtvisie geeft de RvC haar visie op 'waarom, waartoe en hoe zij toezicht houdt'.

Bepaling 1.1 van de Governancecode luidt als volgt: "Bestuur en RvC hebben een gezamenlijke visie op besturen en toezicht houden. Het realiseren van maatschappelijke waarde op lange termijn staat daarbij voorop".

Op 3 februari 2025 is 'Visie op besturen en toezicht houden – Raad van Commissarissen en directeur-bestuurder' door de RvC vastgesteld. De toezichtvisie is het vertrekpunt voor het uitoefenen van toezicht in het toezichtskader.

¹ Bij het samenstellen van dit document is onder andere gebruik gemaakt van de VTW-publicatie "toezichts- en toetsingskader".

Toezichts- en toetsingskader

2.2 Toetsingskader

Onder toetsingskader wordt een stelsel van toetsingsdocumenten verstaan waarmee het toezicht kan worden gestructureerd en op een groot aantal onderwerpen kan worden geobjectiveerd. Het toetsingskader beschrijft de inhoudelijke kant van het toezichthouden om de corporatie op de juiste maatschappelijke koers te houden en de continuïteit te waarborgen. Ook geeft het aan wanneer een besluit wel of niet zou moeten worden vastgesteld of goedgekeurd.

Het toetsingskader is voor het bestuur kaderstellend om te besturen en voor de RvC richtinggevend om toezicht te houden.

2.3 Samenvattend

Het schema van Aedes (bijlage II) laat zien hoe zij het (extern) toezichtskader en het toetsingskader zien. Dit schema kan als basis worden gebruikt waarbij wij als aanvulling hebben dat de reglementen en statuten ook vallen onder het (intern) toezichtskader.

Opvallend is dat corporaties en professionele partijen de termen toezichtskader en toetsingskader op verschillende manieren gebruiken. Belangrijk is dat de RvC van Waardwonen zelf vaststelt wat de toezichts- en toetsingskaders zijn en hoe deze worden gehanteerd. Voor de RvC en het bestuur moet duidelijk zijn waarbinnen haar toezicht valt (toezichtskader) en op welke manier zij inhoudelijk kan toetsen (toetsingskader).

3 De rollen van de RvC

Vanuit governanceperspectief is het van belang om goed te weten wat de rollen van de RvC zijn en op welke wijze die rollen kunnen en moeten worden ingevuld.

3.1 Toezichtrol

In zijn rol van toezichthouder is de RvC verantwoordelijk voor:

- Het toezicht houden op het beleid van de bestuurder, de realisatie van de strategische doelstellingen van de corporatie en de wijze waarop het bestuur het beleid uitvoert.
- Het oog houden op risico's die de realisatie van de doelstelling bedreigen.
- Het toezicht houden op de algemene gang van zaken binnen de corporatie.
- Het goedkeuren van besluiten van de bestuurder over belangrijke onderwerpen, indien zulke besluiten aan de goedkeuring van de RvC zijn onderworpen op grond van de statuten, eventuele aanvullende bepalingen in een RvC-reglement, bestuursreglement en/of de Governancecode.

3.2 Klankbordrol

In zijn rol als klankbord is de RvC verantwoordelijk voor:

- Het reflecteren met de bestuurder over de strategie in relatie tot de omgeving.
- Het reflecteren met de bestuurder bij omvangrijke operationele beslissingen, zoals bijvoorbeeld het doen van omvangrijke investeringen; het ondersteunen van de bestuurder bij strategische beslissingen (het aangaan van fusies/samenwerkingsverbanden, het oprichten van deelnemingen, organisatieaanpassingen, etc.).
- Het geven van gevraagd en ongevraagd advies, met inachtneming van de verantwoordelijkheid van de bestuurder.

3.3 Werkgeversrol

In zijn rol als werkgever is de RvC verantwoordelijk voor:

- Het vormgeven van de topstructuur.
- Het selecteren en benoemen van de bestuurder.
- De beloning van de bestuurder.
- Het beoordelen van het functioneren van de bestuurder.

Toezichts- en toetsingskader

- Het bevorderen van de ontwikkeling van competenties van de bestuurder.
- Het schorsen en ontslaan van de bestuurder.

4 Toezicht houden 'vooraf' en 'achteraf'

De RvC moet erop toezien dat de corporatie het goed doet en de goede dingen doet; dat zij invulling geeft aan de maatschappelijke opgave, zorgt voor continuïteit en integer en transparant opereert. Enerzijds door bepaalde besluiten van het bestuur aan zijn goedkeuring te onderwerpen en anderzijds door de uitvoering van die besluiten en het functioneren van de corporatie in het algemeen kritisch te volgen.

4.1 Toezicht 'vooraf'

Het bestuur is eindverantwoordelijk voor de woningcorporatie. De RvC keurt als toezichthouder de besluiten van de bestuurder goed, waarbij de wet, de statuten en het reglement van de RvC aangeeft welke besluiten dit betreft. Het betreft besluiten die van wezenlijk belang zijn voor de corporatie, zoals het strategisch beleid, de begroting, grote investeringen, het aangaan of verbreken van belangrijke samenwerkingsrelaties, het ontslag van een aanzienlijk aantal medewerkers en fusie. Het goedkeuringsbesluit is een zwaarwegend besluit. Daarmee draagt de RvC medeverantwoordelijkheid voor de gemaakte keuze. Het laat echter onverlet dat het bestuur verantwoordelijk is voor de beleidskeuzen die uiteindelijk ter goedkeuring aan de RvC worden voorgelegd.

4.2 Toezicht 'achteraf'

De RvC moet het presteren van de corporatie en het functioneren van het bestuur kritisch volgen. Het gaat om de volkshuisvestelijke prestaties en de financiële gezondheid van de corporatie, om deugdelijke administratieve systemen, een deugdelijke verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden binnen de organisatie, goede personeelszorg en om constructieve relaties met belanghouders. Het gaat om 'harde cijfers' en 'zachte signalen', zoals hoe de corporatie in het werkgebied ligt en de cultuur van de corporatie. De RvC heeft niet alleen het recht om alle informatie te krijgen die hij nodig acht, maar heeft ook de plicht om ervoor te zorgen dat hij over de nodige informatie kan beschikken.

De rol invulling van de RvC is veranderd: toegenomen complexiteit, het maatschappelijk vergrootglas en de politieke druk vragen om betrokkenheid bij de strategievorming. Wel met gepaste afstand en situationeel bepaald. De meer flexibele en situationeel aangepaste taakvervulling leidt niet tot minder onafhankelijkheid. Het vraagt wel om meer rolbewustzijn, meer inhoudelijke kennis en een eigen toezichtstrategie in de vorm van een toezichtvisie en toetsingskader.

5 Afstand RvC en bestuurder

De bestuurder is eindverantwoordelijk voor de gang van zaken bij de corporatie en de RvC benoemt, beoordeelt en ontslaat de bestuurder. Belangrijk is dat het bestuur voldoende ruimte heeft om te kunnen handelen om de doelstellingen van de corporatie te kunnen realiseren. De RvC moet voldoende afstand bewaken om goed toezicht te kunnen houden.

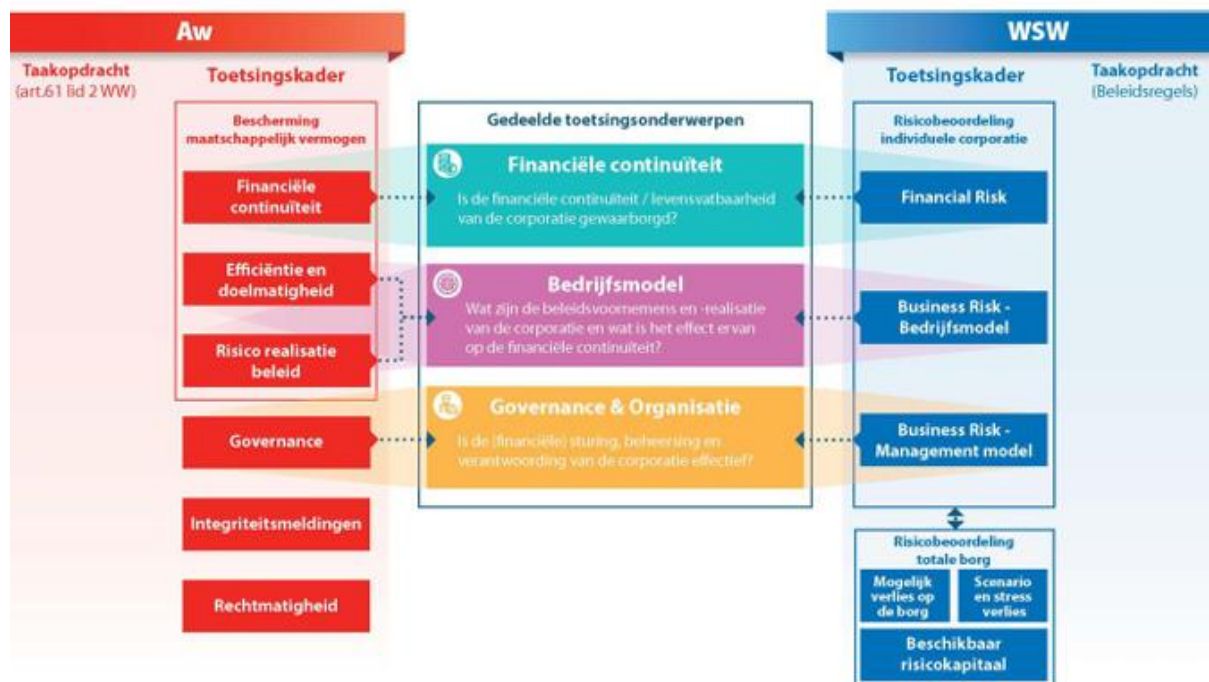
Toezichts- en toetsingskader

6 Externe toezichthouders

Vanaf 1 juli 2015 houdt de Autoriteit woningcorporaties (Aw) toezicht op alle woningcorporaties. De Aw valt onder de politieke verantwoordelijkheid van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninklijke relaties en is ondergebracht bij de Inspectie Leefomgeving en Transport. De Aw houdt integraal toezicht op alle corporaties en richt zich hierbij op de onderwerpen: rechtmatigheid, financiële continuïteit, governance en integriteit. De Aw kan sancties opleggen zoals een boete of verscherpt toezicht door aanstelling van een externe toezichthouder. Zij rapporteert ook over de financiële positie van de sector. De Aw houdt risico gestuurd toezicht: meer risico, meer toezicht.

Het WSW heeft twee taken; het fonds borgt leningen van corporaties die deelnemer zijn van het WSW. Daarnaast voert het WSW de sanering van corporaties uit.

Het integrale toezicht door de Aw richt zich op de onderwerpen: rechtmatigheid, financiële continuïteit, governance en integriteit. De Aw is ook de externe toezichthouder op het WSW. De Aw en WSW hebben deels dezelfde opdracht: ze vragen beide bij corporaties informatie op en ze toetsen en beoordelen de (financiële) positie van de corporaties. Ze werken hierin samen en hebben een convenant opgesteld. Dit heeft ook geleid tot [een gezamenlijk beoordelingskader](#).

De Raad van Commissarissen van een woningcorporatie heeft de plicht de minister 'actief te informeren' over belangrijke zaken. Bijvoorbeeld als de RvC twijfel heeft aan de integriteit van een bestuurder. Of als een woningcorporatie liquiditeits- of solvabiliteitsproblemen heeft.

Toezichts- en toetsingskader

7 Toezichtskaders

Externe toezichtskaders	
Kader	Toelichting
Woningwet	De Woningwet geeft o.a. aan wat de kerntaak van corporaties is, wat haar werkterrein is, waar zij goedkeuring voor dient te vragen, wat de rol is van de RvC en op welke wijze verantwoording dient plaats te vinden.
(algemene) Wet- en regelgeving	WNT, ruimtelijke ordening, huurrecht, AVG
BTIV (Besluit Toegelaten Instelling Volkshuisvesting)	Het BTIV is een nadere uitwerking van de Woningwet.
RTIV (Regeling Toegelaten Instelling Volkshuisvesting)	Dit betreft een ministeriële regeling, verdere uitwerking van de Woningwet en de BTIV.
Governancecode Woningcorporaties	De code geeft bestuurders en toezichthouders van woningcorporaties richtlijnen voor 'goed bestuur en toezicht'. Leden van Aedes en de VTW zijn verplicht zich aan de code te houden.
Aedescode	Deze code geeft aan waar corporaties voor staan en waar ze op aangesproken kunnen worden. Leden van Aedes zijn verplicht om de Aedescode toe te passen.
Gezamenlijke beoordelingskaders Aw en WSW	Het gezamenlijke beoordelingskader is de inhoudelijke kant waarop Aw en WSW op een consistente wijze corporaties beoordelen.
Nationale Prestatieafspraken 2025-2035	De Nationale Prestatieafspraken zijn bindende afspraken tussen het Rijk, VNG, Aedes en de Woonbond. Het doel van deze afspraken is onder andere om de benodigde verdubbeling van de bouwproductie van de sociale huurwoningen te realiseren. Ook wordt er ingezet op een verantwoorde huurstijging, verbetering en verduurzaming van woningen en investeren in leefbaarheid van wijken.

Toezihts- en toetsingskader

Interne toezichtskaders		Aanwezig/versie
Kader	Toelichting	
Statuten	In de statuten staan bepalingen en grondregels die ten grondslag liggen aan Waardwonen.	 20-04-2022 Stichting Waardwonen 21-12-2017 Lingewaard Beheer B.V. 21-12-2017 Lingewaard Bouw B.V.
Reglement RvC	Dit reglement is een nadere uitwerking van hetgeen in de statuten staat. Het beschrijft de voorschriften die de RvC bij de uitoefening van haar taak in acht moet nemen.	 03-02-2025
Bestuursreglement	Dit reglement is een nadere uitwerking van hetgeen in de statuten staat. Het omschrijft de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de bestuurder in relatie tot de RvC.	 03-02-2025
Profielschets RvC	In de profielschets is vastgelegd hoe de RvC is samengesteld en welke competenties nodig zijn om de taken te kunnen uitoefenen.	 27-10-2025
Treasurystatuut	In het treasurystatuut wordt inzicht gegeven in de inrichting en de borging van de financieringsfunctie, de uitgangspunten van het risicobeheer, de richtlijnen en de limieten.	 14-10-2024
Reglement financieel beleid en beheer	In dit reglement zijn de uitgangspunten van het financieel beleid en beheer, de organisatie en jaarlijkse monitoring en de betrokkenheid van het interne toezicht op het beheer vastgelegd.	 14-10-2024
Investeringsstatuut	Het statuut vormt het handelingskader voor de bestuurder bij vastgoedinvesteringen.	 19-10-2020
Verbindingenstatuut	In dit statuut worden de vereisten voor het aangaan en beheer van verbindingen vastgelegd. Dit statuut is een nadere uitwerking van het Reglement Financieel beleid en beheer.	 09-02-2026
Reglement selectie- en remuneratiecommissie	In dit reglement zijn voorschriften over de samenstelling, taken en verantwoordelijkheden van de	 03-02-2025

Toezihts- en toetsingskader

Interne toezichtskaders		Aanwezig/versie
	Reglement selectie- en remuneratiecommissie vastgelegd.	
<i>Reglement Vastgoedcommissie</i>	In dit reglement zijn voorschriften over de samenstelling, taken en verantwoordelijkheden van de Vastgoedcommissi ^e vastgelegd.	✓ 03-02-2025
<i>Reglement Auditcommissie</i>	In dit reglement zijn voorschriften over de samenstelling, taken en verantwoordelijkheden van de Auditcommissi ^e vastgelegd.	✓ 03-02-2025
<i>Visie op besturen en toezicht houden</i>	Directeur-bestuurder en de RvC hebben de visie in samenspraak opgesteld. Er wordt stilgestaan bij de verantwoordelijkheden en de wijze van samenwerken.	✓ 03-02-2025

Toezichts- en toetsingskader

8 Toetsingskaders

In de regel wordt het toetsingskader van een woningcorporatie gevormd door kaders die betrekking hebben op enerzijds de **besturing** en anderzijds de **beheersing** van de organisatie. Bij besturingskaders gaat het om wat de corporatie wil bereiken, voor wie en hoe. Daarnaast zijn er kaders die ervoor bedoeld zijn dat de corporatie in control blijft en die relevant zijn voor de verantwoording.

De toetsingskaders worden daarom gesplitst in besturingskaders en beheersingskaders.

Toetsingskaders: besturing		Aanwezig/versie
Kader	Toelichting	
Koers (voorheen ondernemingsplan)	In de Koers wordt vooruitgekeken en worden onze ambities weergegeven.	✓ 24-11-2025
Jaarplan	In onze jaarplannen worden onze concrete doelstellingen benoemd en de resultaten die Waardwonen wil bereiken.	✓ november 2025
Portefeuillestrategie	Hierin wordt beschreven hoe de omvang, samenstelling en kwaliteit van onze woningvoorraad zich de komende jaren gaat ontwikkelen.	✓ 14-10-2024
Wensportefeuille en transitieopgave	Er zijn in 2017 verschillende onderzoeken gedaan die hebben geleid tot onze wensportefeuille. De transitieopgave is het pakket aan maatregelen dat worden getroffen om de ontwikkeling van de woningvoorraad richting de Wensportefeuille te realiseren.	✓ 14-10-2024
Duurzaamheidsbeleid	Hierin wordt omschreven hoe we denken de stap naar CO ₂ -neutraal te maken en het thema duurzaamheid kent naast de energietransitie nog andere thema's. Deze onderwerpen en wat Waardwonen hierin gaat doen, staan omschreven in het duurzaamheidsbeleid.	✓ 27-01-2020
Prestatieafspraken	Met de gemeenten Lingewaard en Berg en Dal en de huurdersorganisaties worden er jaarlijks prestatieafspraken gemaakt.	✓ december 2025
Klantvisie	Onze strategische visie heet "Welkom thuis bij Waardwonen" en is een langere termijnvisie op wonen t/m 2025.	✓ mei 2023

Toezichts- en toetsingskader

Toetsingskaders: beheersing		Aanwezig/versie
Kader	Toelichting	
Begroting en MJB 2025–2034	De plannen van Waardwonen worden financieel vertaald in de begroting. Naast een tekstuele beschrijving van de plannen, worden deze vertaald in cijfers.	✓ november 2025
Risicomanagementbeleid	Waardwonen beschikt over een organisatie brede visie rondom risicomanagement. Het is een doorlopend dynamisch proces. We maken gebruik van de 'three lines of defense'. Daarnaast beschikt Waardwonen over een beheersingskader.	✓ 17-12-2024
Treasuryjaarplan 2026	De treasuryactiviteiten worden vastgelegd in het Treasuryjaarplan.	✓ 25-11-2025
Soft Control rapport	In deze rapportage wordt een weergave gegeven van de huidige soft control sturing binnen Waardwonen.	✓ 2023
Integriteitscode	In de integriteitscode staan de gedragsregels van Waardwonen beschreven. Iedere werknemer heeft deze code getekend.	✓ 04-02-2025
Regeling omgaan met melden vermoeden misstand	Deze regeling geeft werknemers de kans misstanden te melden zonder persoonlijke schade te ondervinden.	✓ 27-11-2023
Strategisch personeelsplan	Om onze strategische doelstellingen te bereiken, zorgen we met het SPP dat de juiste medewerkers (met de juiste capaciteiten) op de juiste plekken komen te zitten. Hieronder valt ook beleid rondom de instroom, doorstroom en uitstroom van personeel.	✓ 2023
Procuratieregeling	Deze regeling geeft weer welke functionarissen bevoegdheden hebben om verplichtingen richting derden aan te gaan.	✓ 04-02-2025
Frauderresponsplan	Een frauderesponsplan stelt een organisatie in staat om adequaat en voortvarend te handelen om schade voor de organisatie, zoveel mogelijk te beperken.	✓ 08-04-2025

Aanvullend op bovenstaande kent de RvC de volgende stukken/rapporten bij de invulling van haar taken:

- Jaarplan controller
- Managementletter accountant
- Controlerapport jaarrekening van de accountant
- Visitatierapport 2028 (start in 2027)

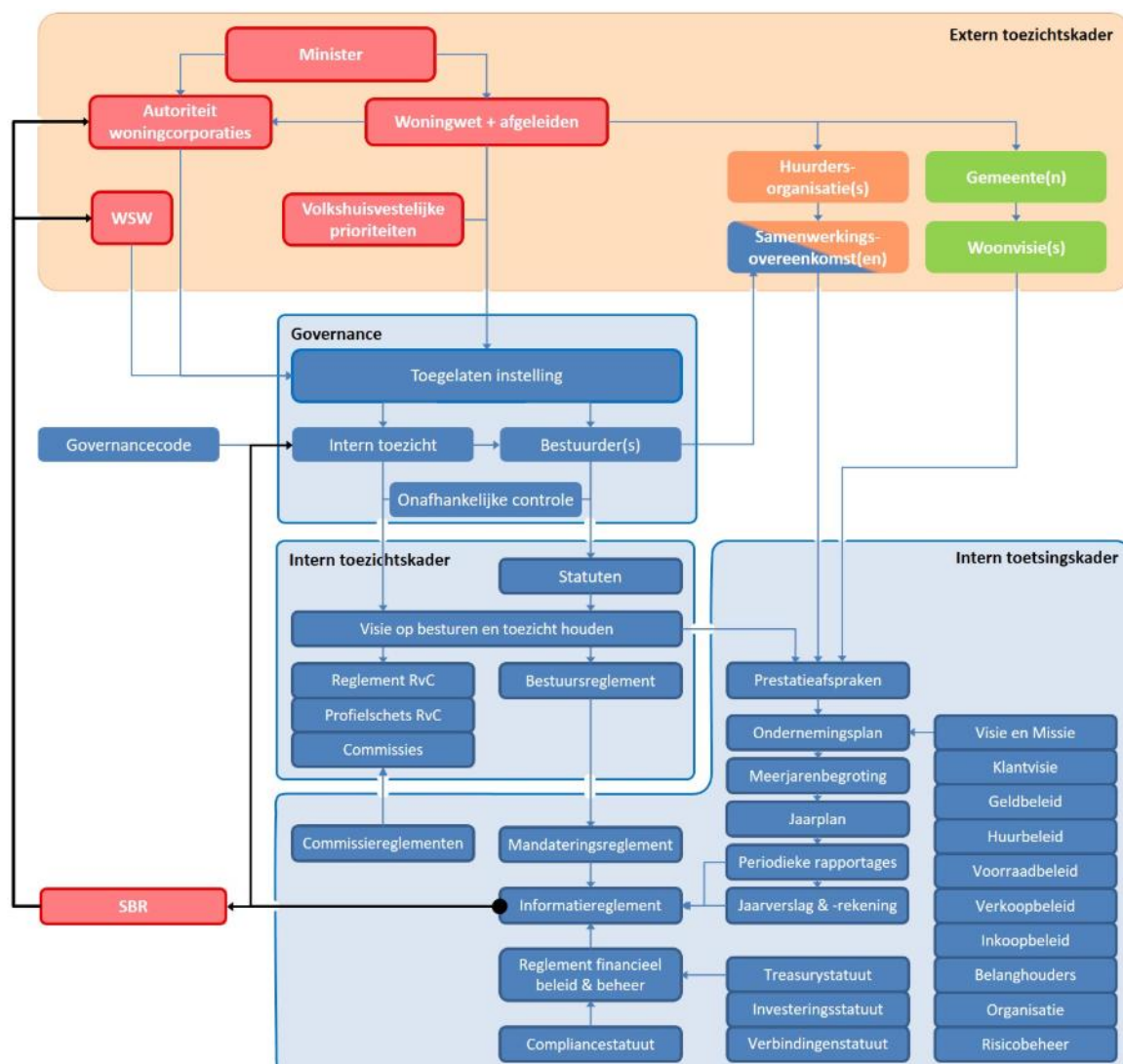
9 Informatievoorziening en-vergaring

Naast het verkrijgen van informatie, moet de RvC zichzelf ook afvragen of de verkregen informatie voldoende is om bijvoorbeeld een besluit van de bestuurder goed te keuren. De bestuurder zorgt dat de RvC over de juiste informatie beschikt om een bestuursbesluit goed te keuren. In het modelreglement van de RvC staat dat de RvC een eigen verantwoordelijkheid heeft om ervoor te zorgen dat zij beschikken over de, voor de uitoefening van hun taak, relevante informatie van de bestuurder, externe accountant en/of der den. Welke informatie relevant is, is afhankelijk van het onderwerp dat voorligt.

Toezichts- en toetsingskader

Bijlage I: Aedes schema toezicht- en toetsingskader

Schema van sturing en verantwoording uitgelegd in actoren en documenten.

Dit schema is bewust sterk vereenvoudigd, getoond wordt de top-down benadering. Weggelaten zijn de relaties tussen de commissarissen en de huurdersorganisatie & gemeente, evenals de verantwoordingslijnen van de corporatie naar de huurdersorganisatie & gemeente.

Aedes | nwi | 01-2016 | actualisatie 07-2020 → intern toezicht en interne toetsing gescheiden